

U 15/2026 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur (TEN-E), om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 10 december 2025 till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur (TEN-E), om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869 samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 26 februari 2026

Miljö- och klimatminister Sari Multala

Konsultativ tjänsteman Maria Kekki

26.2.2026

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM
RIKTLINJER FÖR TRANSEUROPEISK ENERGIINFRASTRUKTUR (TEN-E)****1 Bakgrund**

Den 10 december 2025 lade Europeiska kommissionen fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur (TEN-E), om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869 (COM/2025/1006, nedan kallat *förordningsförslaget*) som en del av det så kallade europeiska nätpaketet. Utöver förordningsförslaget består paketet av ett meddelande COM (2025) 1005 final och ett förslag till direktiv om påskyndande av tillståndsförfarandena för produktion av förnybar energi och för energiinfrastrukturprojekt (COM/2025/1007). En separat skrivelse om förslaget till direktiv översänds till riksdagen.

Kommissionen motiverar förslagspaketet med att det ryska anfallskriget och de geopolitiska spänningarna den senaste tiden har betonat Europas behov av att stärka sitt energioberoende och sin konkurrenskraft. EU behöver garantera medlemsstaterna tillgång till ren energi som produceras i Europa till skäliga priser. Enligt kommissionen är detta endast möjligt genom att förnya den europeiska energiinfrastrukturen, särskilt elnätet. Elnätet anses utgöra ryggraden i Europas energisystem, eftersom det har en viktig roll för att möjliggöra integrationen av ren energi och utvecklingen av elektrifiering, vilket bidrar till lägre elpriser.

Kommissionen betonar att utmaningen är att Europa, trots utvecklingen av EU:s energilagstiftning, fortfarande producerar en för liten mängd energi själv och att EU å andra sidan inte har kunnat åtgärda bristerna i de gränsöverskridande sammanlänkningarna (överföringssystem för energi) mellan medlemsstaterna. EU:s energiförbruk år 2022 bestod till 70 procent av fossila bränslen, och så gott som all olja och gas (98 %) som använts importeras från länder utanför EU. Detta utsätter EU för prisfluktuationer och geopolitiska risker förknippade med dessa energikällor. År 2024 uppgick Europas kostnader för energiimporter till 375 miljarder euro. Investeringar i förnybar energi och elnät är också för låg i förhållande till behoven. Utan ytterligare åtgärder kan upp till 45 procent av den nödvändiga gränsöverskridande överföringskapaciteten utebli fram till 2030. Det innebär att upp till 310 TWh förnybar energi inte blir utnyttjad fram till 2040. En förbättring av de gränsöverskridande sammanlänkningarna kan medföra besparingar på tiotals miljarder euro per år och sänka energipriserna på kontinenten.

Det europeiska nätpaketet omfattar å ena sidan åtgärder som tar itu med strukturella överbelastningar och å andra sidan åtgärder som påskyndar genomförandet av projekt. Kommissionens mål är att förnya planeringen av elnät på EU-nivå. Kommissionens ambitiösa mål är att förbättra samordningen genom att ta fram ett centraliserat EU-scenario som ska ligga till grund för fastställandet av framtida nät- och kapacitetsbehov. Dessutom föreslår kommissionen åtgärder för att effektivisera nätinvesteringar samt en omarbetning av reglerna för kostnadsfördelning. Kommissionen syftar även till att främja energiinfrastrukturens säkerhet och resiliens. Å andra sidan syftar kommissionen till att förbättra effektiviteten i befintliga nät bland annat genom att främja smarta nät, digitalisering och AI-lösningar för att 70 procent av

överföringskapaciteten ska kunna användas för gränsöverskridande elhandel. I nätpaketet föreslår kommissionen även åtgärder genom vilka kommissionen försöker påskynda tillståndsprocesserna. Paketet innehåller även initiativet *Energy Highways*, inom vilket kommissionen har identifierat åtta strategiska europeiska energiinfrastrukturprojekt som anses vara avgörande för att uppnå en genuin energiunion. 1) Stärkande av överföringsförbindelsen på Iberiska halvön (förbättring av elförbindelserna mellan Spanien och Frankrike), 2) Starkare anslutning av Cypern till det europeiska elnätverket, 3) Stärka baltiska elförbindelser med Mellaneuropa, 4) Förbättra gasförsörjningstryggheten i sydöstra Europa (effektiv användning av den befintlig gasöverföringskapaciteten från söder till norr), 5) Projektet Bornholm Energy Island, det vill säga främjande av användning av havsbaserad vindkraft i Östersjöregionen, 6) Främjande av stabila elpriser och stärkande av elnätet i Sydöstreuropa, 7) En sydlig vätgaskorridor, det vill säga utveckling av vätgasproduktion och överföringen från Medelhavet till Mellaneuropa och 8) En sydvästlig vätgaskorridor, det vill säga främjande av vätgasöverföring från Portugal och Spanien till Mellaneuropa.

2 Förslagets syfte

Syftet med förordningsförslaget är att stärka utvecklingen, interoperabiliteten och resiliensen av EU:s energiöverföringsnätverk för att unionen ska kunna tillgodose den ökande efterfrågan på el och vätgas, främja sin konkurrenskraft och uppnå sina klimat- och energimål. Energisystemet står inför stora utmaningar, eftersom den ökande elektrifieringen, den ökade användningen av vätgas, den massiva integrationen av förnybar energi och behovet av att digitalisera och diversifiera nät sker samtidigt.

Fram till 2040 behöver EU omfattande investeringar: 1,2 biljoner euro i elnät och 240 miljarder euro i vätgasnät. Den gällande TEN-E-förordningen har främjat gränsöverskridande energiinfrastrukturprojekt, men bristerna i förordningen, bland annat vad gäller tillståndsgivning, bromsar utvecklingen. Kommissionen anser att EU har infrastrukturella brister, eftersom cirka hälften av det gränsöverskridande elbehovet 2030 inte tillgodoses, vilket riskerar marknadens funktion och klimatmålen. Dessutom är det långsamma genomförandet av projekt problematiskt, eftersom tillståndsförfarandet och kostnadsfördelningen försenar projekten med upp till ett decennium. Säkerhetsriskerna, såväl de fysiska hoten som cyberhoten, har också ökat och investeringar från tredjeländer ökar sårbarheten.

Draghirapporten om EU:s konkurrenskraft betonade behovet av att förenkla och påskynda tillståndsförfarandena för energiinfrastruktur och att stärka den gränsöverskridande planeringen av strategiska nät.

Den föreslagna omarbetningen av TEN-E-förordningen syftar till att bättre anpassa infrastrukturprojekt efter verkliga behov och även ta hänsyn till lösningar som inte innebär utvidgande av nätet (till exempel digitala lösningar och flexibilitetslösningar). Syftet är att påskynda genomförandet av gränsöverskridande projekt genom att förtydliga kostnadsfördelningen, förenkla och påskynda tillståndsprocesserna, förbättra energiinfrastrukturens fysiska säkerhet och cybersäkerhet, minska regelbördan och effektivisera genomförandet av TEN-E-förordningen.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

Syftet med förordningsförslaget är särskilt att göra det möjligt att specificera gränsöverskridande projekt och investeringar som är nödvändiga med tanke på energiomställningen och för att uppnå klimatmålen och som genomförs inom unionen och i samarbete med grannländer och att förbättra planeringen av infrastrukturer för integration av

energisystem och för havsbaserade elnätverk. Förslaget syftar även till att förkorta tillståndsförfarandena för projekt av gemensamt intresse för att förseningar ska kunna undvikas vid projekt som underlättar energiomställningen och säkerställer en ändamålsenlig användning av kostnadsfördelningsinstrument och lagstiftningsincitament.

Målet för förslaget är att påskynda och effektivisera utvecklingen av och interoperabiliteten mellan energinäten i hela EU så att unionen förblir konkurrenskraftig och säker och gör framsteg mot sina energi- och klimatmål. Energisystemet står dock inför stora utmaningar, eftersom elnätverket ska tillgodose den snabbt ökande efterfrågan till följd av elektrifieringen av slutanvändningen och utökningen av vätgasekonomin. Andelen el av slutenergiförbrukningen ska stiga från cirka 23 procent till 32 procent före 2030 i enlighet med riktlinjerna i given för en ren industri.

Till de mest betydande reformerna hör att förbättringen av energiinfrastrukturens säkerhet och resiliens har inkluderats i tillämpningsområdet för förordningen. Det skulle kunna handla om utrustning eller installationer som särskilt är planerade för att skydda och stärka kritiska nätelement som är fysiskt direkt anslutna till dessa nätelement eller är nödvändiga för att systemet ska fungera på ett säkert och effektivt sätt. De övriga projektkategorierna förblir oförändrade: el- och intelligenta nätverk, vätgas, elektrolysanläggningar, transport av koldioxid och projekt för havsbaserad vindkraft. Projektkategorin Intelligent gasnätverk har tagits bort.

Den föreslagna omarbetningen av TEN-E uppdaterar planeringen av EU:s energiinfrastruktur, tillståndsförfarandena och reglerna om säkerhet och finansiering så att de motsvarar det ökande behovet av el- och vätgasnätverk samt de nya säkerhets- och digitaliseringskraven. En del definitioner i förordningen uppdateras så att de stämmer överens med EU:s nya vätgas- och gaslagstiftning. För elnät införs begreppet *non wire solutions* för att bedöma kostnadseffektiva alternativ i utvecklingen av nätverket.

Planeringen av el- och vätgasinfrastrukturen i EU bygger på de tioåriga nätverksplaner som samarbetsaktörerna för de systemansvariga för överföringssystemen (Entso-E, Entso-G och ENNOH) har utarbetat. Det är möjligt att välja projekt enbart från ovannämnda planer som projekt av ett väsentligt allmänintresse. Kommissionen föreslår nu att de utarbetar ett eget scenario om EU:s energiinfrastrukturbehov och gör denna planering utifrån EU:s politiska mål, som en del av de tioåriga nätverksplanerna. Detta skulle minska de systemansvarigas inflytande och därmed det nationella inflytandet i utarbetandet av scenarier. Om beredningen övergår till kommissionen, minskar möjligheterna att påverka scenarioparametrarna och att kommentera resultat, och betydelsen av tjänstemannaarbete ökar i motsvarande mån. Dessutom är det möjligt att kommissionen anlitar externa konsulter, vilket kan göra processen mindre transparent och opartisk. Om scenarioarbetet inte beaktar de systemansvarigas tekniska sakkännedom, finns det risk att resultatet fokuserar på politiska mål på ett sätt som inte helt beaktar systemets begränsningar i verkligheten.

Energiinfrastrukturerna mellan stater har tidigare planerats mellan de systemansvariga för överföringssystemen efter behoven. Energiinfrastrukturer mellan stater och särskilt undervattensinfrastrukturer är mycket dyra att genomföra, och sådana projekt inleds endast efter noggrant övervägande och efter behov.

Bedömningen av projekt av EU:s gemensamma intresse och beredningen av projektlistor förenklas, särskilt för avancerade projekt. Bedömningen av tredjeländers projekt preciseras och nyttorna för länderna i energigemenskapen beaktas i större omfattning. Dessutom blir övervakningen av projekt bättre, särskilt vad gäller den fysiska säkerheten och cybersäkerheten.

Kapitel III i förslaget handlar om tillståndsförfaranden och allmänhetens medverkan. Tillståndsförfarandena förtydligas och påskyndas, vilket omfattar digitalisering av förfarandena och förtydligande av faserna i tillståndprocessen. För tillståndsförfarandet fastställs tidsfrister (24 månader och 18 månader för olika faser i tillståndsförfarandet). Tillståndsansökningarna anses vara godkända, om ansökan inte har behandlats inom utsatt tid. Detta tysta godkännande ska inte gälla miljöbeslut och inte heller situationer där det nationella rättssystemet saknar principen om tyst godkännande. För elprojekt fastställs automatiskt status ett väsentligt allmänintresse, vilket kan påskynda tillståndsförfarandena. Dessutom stärks det gränsöverskridande myndighetssamarbetet. Varje medlemsstat bör se till att en nationell behörig myndighet fungerar som kontaktpunktmyndighet för bland annat tillståndsförfarandet.

Enligt förslaget ska olika bestämmelser om vissa tillståndsförfaranden tillämpas på projekt som ingår i olika kategorier i bilaga II till förordningen. När det gäller infrastrukturprojekt enligt bilaga II punkt 1 (gäller elprojekt) ska medlemsstaterna betrakta projekten som projekt av ett väsentligt allmänintresse och att projekten främjar nationell hälsa och säkerhet vid utvärdering av villkoren för undantag i habitat- och fågeldirektiven samt ramdirektivet för vatten. Dessutom kan projekt som ingår i den aktuella kategorin och omfattas av en nationell utvecklingsplan på vissa villkor undantas från förfarandet för miljökonsekvensbedömning enligt MKB-direktivet och från Naturabedömningen enligt habitatdirektivet. Dessa projekt ska även omfattas av möjligheten att i enlighet med fågel- och habitatdirektivet kompensera för skador som orsakas skyddade arter och som inte kan undvikas. Kompensationen kan även vara en monetär kompensation.

När det gäller projekt som avses i bilaga II punkt 2, 3 och 4 i förordningsförslaget kan medlemsstaterna betrakta projekten som projekt av ett väsentligt allmänintresse vid undantagsförfaranden enligt habitat- och fågeldirektiven samt ramdirektivet för vatten. För dessa projekt kan genomförandet av åtgärder för att kompensera för försämringar som påverkar Naturanätverkets enhetlighet eller naturvärden ske samtidigt med genomförandet av projektet. Detta är ett undantag från huvudregeln enligt vilket ersättande åtgärder ska vidtas i förväg. Planeringen av energiinfrastrukturen effektiviseras, och kommissionen förslår att kommissionen ges befogenheter att utarbeta ett gemensamt scenario på EU-nivå för en långsiktig planering av nätverk. De europeiska takorganisationerna för de systemansvariga för överföringssystemen, nämligen Entso-E för el och ENNOH för vätgas, åläggs att med en enhetlig metod identifiera infrastrukturbehoven i el- och vätgasnätverket. Om planerna för utveckling av nätet inte tillgodoser behoven, kan kommissionen inleda en needs matching-process för att hitta lösningar.

Principerna för gränsöverskridande kostnadsfördelning preciseras och den europeiska energimyndigheten, Acer, tilldelas nya arbetsuppgifter. Sammanslagning av projekt möjliggörs för att underlätta kostnadsfördelningen. Dessutom ges de systemansvariga för överföringssystemen allt bättre incitament att rikta en del av intäkterna från överbelastning till investeringar i nätet.

Kriterierna för finansiering från FSE preciseras framför allt för projekt som inte omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas befogenhet.

Förslagsförordningen ska stärka rapporteringen och digitaliseringen.

Kommissionens nätverksplan (artikel 11)

Europeiska kommissionen ska utarbeta ett centralt scenario för el-, vätgas- och gassektorerna inom två år efter att förordningen har trätt i kraft och med minst fyra års mellanrum. Scenariot

används i tioåriga planer för utveckling av nätverk inom hela EU samt i bedömning av infrastrukturbehov, kostnads-nyttoanalyser och fördelning av gränsöverskridande kostnader. Scenariot bör ligga i linje med EU:s energi- och klimatmål och gälla till minst år 2050 samtidigt som det stöder målet om klimatneutralitet samt granska el-, vätgas- och gassektorerna i en enda helhet och optimera effektiviteten i systemen bättre än i dag. Kommissionen kan anta delegerade akter för att stärka scenariot.

Kostnadsfördelning som överskrider statsgränserna (artikel 17)

Om minst tio procent av de beräknade nyttorna med ett projekt riktar sig till en medlemsstat, ska medlemsstaten och tillsynsmyndigheten i medlemsstaten delta i kostnadsfördelningsprocessen. Kostnaderna ska fördelas mellan medlemsstaterna utifrån fördelningen av nettokostnader och nettonyttor så att kostnadsfördelningen avspeglar den faktiska fördelningen av nyttorna. Kostnadsfördelningen ska bygga på en transparent och förutsägbar överenskommelse som ingår i förväg och som garanterar investeringssäkerhet. Överenskommelsen kan innefatta noga avgränsade möjligheter till kontroller i efterhand (tidsplaner, kostnadskategorier).

Öronmärkning av 25 procent av intäkterna från överbelastning (artikel 19)

De systemansvariga för överföringssystemen ska reservera 25 procent av de intäkter från överbelastning som inte används för att säkerställa tillgången till kapacitet eller för kompensationer till producenter av havsbaserad vindkraft, för nätinvesteringar som ingår i EU:s projektförteckning och minskar överbelastningen i den gränsöverskridande överföringen i det berörda landet. Den systemansvariga ska förvara dessa intäkter på ett separat konto tills intäkterna används för finansiering av EU-projekt som minskar överbelastningen eller tills den systemansvariga visar att en ökning av den gränsöverskridande överföringskapaciteten inte längre behövs vid de aktuella gränserna. Kommissionen kan anta delegerade akter som preciserar de villkor på vilka de systemansvariga för överföringssystemen får använda nämnda intäkter och när målet för minskning av överbelastningen anses vara uppfyllt.

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 172 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Baserat på artikeln fastställs de riktlinjer som omfattar EU:s mål, prioriteringar och huvudprinciper om planerade åtgärder i transeuropeiska nätverk. Riktlinjerna specificerar projekt av gemensamt intresse.

Ärendet behandlas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden för förordningsförslaget är lämplig.

På grund av energiöverföringsinfrastrukturernas gränsöverskridande inverkan har energiöverföringsstrukturerna ett europeiskt mervärde. Att ta fram en gränsöverskridande energinfrastruktur kräver ett regionalt samarbete mellan medlemsstaterna. Enskilda medlemsstaters bestämmelser och åtgärder är inte tillräckliga för att genomföra alla delar av infrastrukturprojekt. Förslaget handlar om att göra det enklare att ta fram tillräckliga energinfrastrukturer utan dröjsmål överallt i unionen och i dess grannområden. Åtgärderna omfattas av de delade befogenheterna mellan unionen och medlemsstaterna på energiområdet, men arten av gränsöverskridande projekt och det därtill hörande samordningsbehovet kräver

reglering och finansiering på EU-nivå. Förslaget är därmed förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Kommissionen anser att förslaget även är förenligt med proportionalitetsprincipen. Enligt kommissionen är förslaget proportionellt i förhållande till omfattningen och arten av de utmaningar som kommissionen har identifierat samt å andra sidan i förhållande till uppnåendet av målen med förslaget. Förslaget går inte utöver vad som enligt kommissionen är nödvändigt för att uppnå målet med förslaget, det vill säga en effektiv utveckling av EU:s energiinfrastuktur i rätt tid. Kommissionen konstaterar även att de föreslagna åtgärderna bidrar till att på ett effektivare sätt svara på behoven kring EU:s energiinfrastuktur, säkerställer ett snabbare genomförande av projekt och gör EU:s energinätinfrastruktur mer hållbar utan att de medför betydande kostnader för vare sig de systemansvariga för överföringssystemen, dem som främjar projekt, medlemsstater, nationella tillsynsmyndigheter eller byrån för samarbete mellan nationella energitillsynsmyndigheter (Acer).

Statsrådet anser att förslaget även uppfyller kraven för proportionalitetsprincipen.

5 Förslagets konsekvenser

Kommissionen har inte gjort en konsekvensbedömning av förslagen. Kommissionen har i samband med förslaget offentliggjort ett kort arbetsdokument SWD (2025) 2000 final, som beskriver konsekvenserna på en mycket ytlig nivå. Konsekvensbedömningen av förslaget bygger mestadels på de synen som har lagts fram i arbetsdokumentet (SWD (2025) 2000 final).

5.1 Konsekvenser för den nationella lagstiftningen

Förordningen är direkt tillämplig och kräver inte direkta genomförandeåtgärder. Förordningen ska dock sannolikt medföra behov av att ändra nationell lagstiftning så att denna inte strider mot förordningen. Om det dessutom krävs att den nationella utvecklingsplanen ska omfatta en miljöbedömning enligt SMB-direktivet, kan det behövas ändringar i det aktuella planeringssystemet för att det ska vara möjligt att ordna en miljöbedömning enligt direktivet. Eventuella ändringar av de myndighetsförpliktelser som förordningsförslaget kräver kan inverka på de nationella arrangemangen för förpliktelserna och därmed på den nationella lagstiftningen om förpliktelserna.

5.2 Ekonomiska och andra konsekvenser

Förordningsförslaget bedöms inte ha några direkta ekonomiska konsekvenser. I enlighet med förordningsförslaget fastställs dock kriterier och processer som ligger till grund för val av projekt av ett väsentligt allmänintresse i EU och som kan få finansiering från FSE. Det har föreslagits att FSE reserverar närmare 30 miljarder euro för energiprojekt inom ramen för EU:s nya budgetram 2028–2034. Under de tidigare perioderna, 2014–2020 och 2021–2027, har Finland fått energifinansiering från Fonden för ett sammanlänkat Europa till Gasgrids projekt Balticconnector, Fingrids projekt Estlink2 och Aurora Line I samt till utredningar om Gasgrids vätgasrörprojekt. Kommissionens bedömning är att stöd från FSE tilldelas enligt den gamla modellen baserat på den gällande TEN-E-förordningen till 2029 och att projekt på den förteckning över projekt av ett väsentligt allmänintresse som utarbetas utifrån den nya TEN-E-förordningen första gången godkänns i slutet av 2029.

Kommissionen har bedömt att förordningsförslaget minskar kostnaderna för EU:s energisystem betydligt, eftersom projekten bättre kan riktas efter faktiska behov. En bättre anslutbarhet mellan nät ska stabilisera och sänka elpriserna på grossistmarknaden inom hela EU. För

medlemsstaterna och de nationella myndigheterna medför förordningsförslaget på kort sikt administrativa merkostnader för genomförande av det omarbetade regelverket.

Förslaget i artikel 7 till undantag av projekt från förfarandet för miljökonsekvensbedömning utifrån en nationell utvecklingsplan väntas ha myndighetskonsekvenser. Projekt som undantas från bedömningarna bör granskas i händelse av att de medför mycket sannolika betydande negativa miljökonsekvenser som inte har förutsetts i miljöbedömningen av planen. För projekt som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen är detta en ny fas i förfarandet. Det finns redan motsvarande bestämmelser om granskning vid MKB-undantag vad gäller sådana områden för snabb utveckling som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (nedan kallat *direktivet om förnybar energi*).

I förslaget förblir det oklart på vilket sätt de tidsfrister för föransökningsprocessen som föreslås för artikel 10 binder den projektansvariga eller verksamhetsutövarens verksamhet.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Förordningsförslaget anses vara förenligt med grundlagen.

”Tyst godkännande” enligt förslaget verkar dock förefalla problematiskt fråga om 21 § grundlagen bland annat avseende hur medel för ändringssökande kan användas (U 38/2025 rd; U 7/2023 rd U 2/2023 rd). Hur tyst godkännande förhåller sig till 21 § grundlagen har behandlats mer ingående, till exempel i U-skrivelsen 2/2023 rd. Efter nämnda U-skrivelse har det föreskrivits om tyst godkännande i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU samt nationellt i 17 b § i lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020) i väl avgränsade fall. Enligt en initial bedömning kan tyst godkännande även vara problematiskt med tanke på konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (s.k. Århuskonventionen, FördrS 122/2004). Förslaget anses dessutom kunna ha betydelse också med tanke på 20 § i grundlagen (ansvar för miljön).

7 Ålands behörighet

Bestämmelser om behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket finns i 18 § och 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991), (nedan kallad *självstyrelselagen*). Enligt 18 § 1 mom. 10 och 22 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om natur- och miljövård och näringsverksamhet.

Därför anses förslaget omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet. Landskapet Åland ansvarar i princip för genomförande av Europeiska unionens rättsakter till den del ärendet omfattas av dess behörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionen presenterade förordningsförslaget i rådets arbetsgrupp för energi den 13 januari 2026, varefter förslaget har behandlats i arbetsgruppen varje vecka. Cypren, rådets ordförande,

har angett att landet ska behandla förordningsförslaget i snabb takt under sitt ordförandeskap och överlämna det till energiministrarna för behandling i energirådet i juni med tanke på en lägesrapport eller till och med en allmän riktlinje.

I Europaparlamentet är det utskottet för industrifrågor, f, forskning och energi (ITRE) som är ansvarigt för behandlingen av förslaget. Parlamentet har ännu inte utsett rapportörer och det finns ingen information om när parlamentet kommer att behandla förslaget.

9 Nationell behandling av förslaget

Statsrådets U-skrivelse har beretts vid arbets- och näringsministeriet i samarbete med miljöministeriet.

Utkastet till U-skrivelse behandlades i ett skriftligt förfarande i sektion EU21 (energi och Euratom) den 5 och den 6 februari 2026.

10 Statsrådets ståndpunkt

Finland framför sina ståndpunkter på nätpaketet i skrivelserna U 52/2025 rd (statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa för perioden 2028–2034) och U 74/2025 rd (statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden, inbegripet det särskilda programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation). I skrivelserna är åtminstone följande ståndpunkter relevanta för detta förslag:

Statsrådet ser skydd och reparation av EU:s kritiska infrastruktur, i synnerhet kritisk undervattensinfrastruktur, samt teknikerna för dessa som viktiga när EU:s energisäkerhet och resiliens ska stärkas, och i utvecklingen av dessa bör åtgärder på EU-nivå utnyttjas.

Utgångspunkten är att investeringar i energiinfrastruktur ska göras på marknadsvillkor. Statsrådets primära mål är att finansiering från FSE inte ska användas för att stödja medlemsstaternas interna investeringar i energiinfrastruktur.

Statsrådets ståndpunkter ovan kompletteras med denna U-skrivelse på följande sätt:

Statsrådet anser att det europeiska nätpaketet är ett välkommet initiativ, där kommissionen ägnar uppmärksamhet åt utvecklingen av elnätverken och nätverkens viktiga roll i möjliggörandet av en ren omställning. Statsrådet förhåller sig positivt till kommissionens mål att svara på det kritiska behovet på EU-nivå av att stärka energiinfrastrukturen och minska överbelastningarna, som utgör hinder för att stärka de gränsöverskridande sammanlänkningarna mellan staterna. Valfungerande och tillräckliga energinätverk är nödvändiga för Europas konkurrenskraft, energisäkerhet och resiliens.

Enligt statsrådet är uppdateringen av TEN-E-förordningen i princip motiverad. Trots att de grundläggande riktlinjerna i förordningen fortfarande är aktuella, behövs ytterligare satsningar på utvecklingen av gränsöverskridande energiinfrastrukturprojekt.

Förbättring av infrastrukturens säkerhet och resiliens

Enligt statsrådet är det mycket viktigt att förbättring av infrastrukturens säkerhet och resiliens har lagts till som projektkategori som kan beviljas finansiering från FSE enligt TEN-E-

förordningen. Det är dock beklagligt att denna förbättring av säkerheten i kommissionens förslag endast gäller elinfrastruktur, inte gas. Statsrådet konstaterar att gas har en viktig roll i EU och att det har skett betydande förändringar inom gassektorn till följd av kriget i Ukraina. I Östersjön har det dessutom skett två betydande förstörelser av gasinfrastrukturen. Statsrådet anser att det är oroväckande att den i sig viktiga förbättringen av energiinfrastrukturens säkerhet och resiliens i praktiken inte innefattar några restriktioner vad gäller el. Projekt som är förenliga med TEN-E-förordningen ska alltid enbart vara projekt som överskrider statsgränserna eller relaterade projekt, inte nationella projekt, och gälla förbättringar som görs utöver den normala säkerhetsgränsen

Kommissionens roll i planeringen av energiinfrastrukturen

Statsrådet förhåller sig kritiskt till ökningen av kommissionens befogenheter i utvecklingen av transeuropeiska energinätverk. Medlemsstaternas påverkansmöjligheter och transparensen i processerna bör säkerställas.

Den föreslagna delegeringen av befogenheten till kommissionen att ge en nätutvecklingsplan på EU-nivå vart fjärde år bör ännu granskas med tanke på befogenhetens lämplighet, omfattning och ändamålsenlighet. Det är fråga om en sådan betydande åtgärd för planering av EU:s energiinfrastruktur som inte bör föreskrivas genom en delegerad akt.

Statsrådet anser att det är viktigt att bevara varje medlemsstats befogenhet att besluta om energiinfrastrukturer som inrättas på medlemsstatens territorium och särskilt om gränsöverskridande sammanlänkningsnät.

Statsrådet anser att förenligheten mellan de tioåriga el-, gas- och vätgasnätverksplanerna även kan förbättras genom enklare åtgärder.

Kostnadsfördelning som överskrider statsgränserna

Statsrådet förhåller sig kritiskt till kommissionens förslag till utvärdering av nyttorna med gränsöverskridande energiinfrastrukturprojekt utanför projektets ursprungsland. Statsrådet understryker att deltagandet i diskussioner om kostnadsfördelning inte bör betyda deltagande i kostnadsfördelningen. Statsrådet förhåller sig kritiskt till det föreslagna åläggandet att inleda ett förfarande för projektspecifik gränsöverskridande kostnadsfördelning varje gång minst tio procent av de beräknade nyttorna med projektet hänförs till ett medlemsland som inte deltar i projektet. Statsrådet anser att den tydligaste utgångspunkten skulle vara att kostnaderna fördelas mellan de länder som projektet har en direkt koppling till och där projektpromotörerna också finns. I annat fall ökar antalet förhandlingsparter och förhandlingarna blir mycket komplicerade. Dessutom fördelar sig de kalkylmässiga nyttorna och kostnaderna på en period av flera tio år, vilket innebär att nyttorna och kostnaderna i praktiken beror på vilket scenario som valts och medför en hel del osäkerheter.

Det nya förslaget till öronmärkning av 25 procent av överbelastningsintäkterna

Statsrådet anser att kommissionens förslag till öronmärkning av överbelastningsintäkter är oklart och delvis går för långt. Enligt statsrådet bör det fortsatta arbetet syfta till att förtydliga flera detaljer i förslaget, till exempel vilket belopp som 25 procent ska beräknas på, vart intäkterna konkret sett överförs eller om de omfattar ländernas interna överbelastningsintäkter. Statsrådet stöder i princip inte att överbelastningsintäkter från elmarknaden används till byggande av gasinfrastrukturer eller vätgasinfrastrukturer eller till andra projekt än elnätprojekt som har en direkt koppling till Finland.

Tillståndsförfaranden

Lagstiftningen bör säkerställa en hög nivå av miljö- och naturskydd och konsekvens med unionens andra miljöåtgärder och miljömål samt allmänhetens deltagande (U 6/2023 rd, U 7/2023 rd).

Med hänvisning till andra initiativ till miljölagstiftning anser statsrådet att de ändringar som rör miljöbedömningar och tillståndsförfaranden bör syfta till ett enhetligt och konsekvent lagstiftningspaket. Lagstiftningsförslag som innefattar flera undantag leder till en oenhetlig och komplicerad EU-lagstiftning om miljö- och tillståndsförfaranden.

Enligt statsrådet är det nödvändigt att förtydliga beaktandet av kraven i habitat- och fågeldirektiven vid energiinfrastrukturprojekt. Statsrådet påpekar dock att det skulle vara bättre att göra ändringar enligt målet i fågel- och habitatdirektiven som en del av de åtgärder som eventuellt vidtas utifrån det stresstest som avses i direktiven.

Statsrådet påpekar att uppmärksamhet bör ägnas åt tyst godkännande med tanke på grundlagen. Statsrådet anser att tyst godkännande om möjligt i första hand ska strykas från förordningsförslaget eller att det ska utformas så att medlemsstaterna själva kan bestämma om införande av det. Statsrådet anser att det är bra att tyst godkännande inte gäller miljötillstånd.

Enligt förslaget kan enskilda projekt undantas från förfarandet för miljökonsekvensbedömning och från Naturabedömningen utifrån en nationell utvecklingsplan genom ett förfarande som verkar ha ett likadant innehåll som i bestämmelserna om regioner i snabb utveckling i direktivet om förnybar energi. Statsrådet förespråkar bestämmelser som är så tydliga som möjligt med tanke på EU-lagstiftningspaketet, bestämmelser som inte ger upphov till ett behov av att definiera befintliga termer i olika rättsakter på olika sätt.

Statsrådet förhåller sig kritiskt till att miljökonsekvensbedömning inkluderas i de tidsfrister för tillståndsförfarande som avses i artikel 10. Statsrådet förhåller sig kritiskt till en enhetlig tidsgräns för bedömningsprogramfasen och fastställandet av behov av ett förfarande för miljökonsekvensbedömning. Påverkan av förslaget bör granskas närmare under den fortsatta behandlingen.

Statsrådet anser att det är viktigt att faserna i förfarandet för miljökonsekvensbedömning förenklas och att alla faser samt fastställandet av behov av ett bedömningsförfarande även framöver kan genomföras inom nationella tidsfrister. Statsrådet förhåller sig kritiskt till tidsfristerna för den projektansvarigas verksamhet när det gäller att göra en miljökonsekvensbedömning.

Statsrådet anser att de myndighetsuppgifter som den behöriga myndigheten ansvarar för vid MKB-förfarandet inte bör överföras till den behöriga myndighet som avses i förordningsförslaget.

Enligt statsrådet är det viktigt att, till den del förordningen hänvisar till planeringen av markanvändning, bevara den formulering som beaktar den nationella lagstiftningen enligt den gällande förordningen, eller att på något annat sätt säkerställa att förordningen kan tillämpas med beaktande av den nationella lagstiftningen och de nationella omständigheterna. Dessutom är det viktigt att planeringen av markanvändning avgränsas noga och utelämnas från tillståndsförfarandena.